בס"ד

יום ד' כ"ז במנחם אב תשנ"ז (20 באוגוסט)

"עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם גם הכוח לפתוח את שערי עתידם"

אבא קובנר, 1978

- נשוב אל אתמול, כלומר בשנת תש"ב:

נזכרו זכירות הגירוש של המעפילים לקפריסין בשנת תש"ו (1946) והמעשה, רא נפתחו שערי ארץ ישראל. עד לקום המדינה בשנת תש"ח (1948).

והיום, כ' במנחם אב, היה יום תחילת מאורעות הדמים של שנת תרפ"ט (1929), שבהן נהרגו 59 יהודים בעיר חברון, ובכלל בארץ 133 יהודים. כתוצאה מכך, נעקר מחברון, עיר הקודש, הישוב היהודי, והוא שהיה לירושלים. הישוב התחדש בחברון רק לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר הרב משה לוינגר אירגן במלון "באר" אירוח לחג הפסח בשנת תשכ"ח (1968).

מספרים על הרב קוק שכאשר הגיעו מחה על תוכן המעשה והתגרותו מצד השלטון הבריטי בשעת הפוגרום שעלו אותו מחיר הנציב העליון, הרי לוק (שהיה ממוצאו יהודי!) "מה יש לעשות?" השיב לו הרב קוק: "צירוף בנסיבות!" ענהו לוק, "לא הבנתי פקודה את לך!"

לאחר מכן, כשהרב קוק הוצמד לקבלת פנים רשמית לנציבות הי"שוב היהודי מטעם השלטון הושיט מר לוק את ידו לרב, אולם הוא סירב לגעת את בידו באומרו בקול רם:

"איני לוחץ יד המיועלת בדם יהודים!"

מחבר יצא זו פעולה חשם כביר בכל העולם היהודי אך עם זעזוע רעש עצום בכל חוגי הישוב. בעוד שרבים שיבחו את גבורתו הנלחמת והיצאה של הרב, נמצאו עם מחו בחריפות כלפי הרב הנערץ, בעיקר מחשש שמא מר לוק יצוו להתנקם בישוב היהודי. הרב הבהיר את מחשבתו כך בשעה שמנסים לנוק לטקס בבית מילה, אומרים "ברוך הבא" אך אינם לא אומרים "בלוך היובא" וכדו'. ובמשובה למחשבה כזו כתב, בין השאר:

- לצערנו, מתבזים היהודים מכל עבר ונכרי ומשתכלים לתוך זו כבוד. משום כך אנו קמים לכבוד הניצוץ שבו" יום נעים!

לא נימול. אולם אחרי שהוא נימול ונכנס לברית ישראל, שוב אין אומרים זו כבוד מיוחד ..."